№ 116. Łódź, Sobota 30 kwietnia 1921 r. Cena 5 mk. (Na prowincji 5.20 [illegible]) Należytość pocztowa opłacona ryczałtem. Rok II.

PRACA

Pismo poświęcone sprawie robotników i inteligencji pracującej.

Cena prenumeraty: Miesięcznie Mk. 100, na prowincji „ 110

UWAGA: Prenumeratę, oraz wszelkie należności przesyłane pocztą, należy adresować jak następuje: PAWEŁ URBANIAK Łódź, Przejazd Nr. 8, „Praca".

Administracja otwarta od g. 9 rano .... do 7 wieczorem. ....

Redaktor przyjmuje we wtorki i piątki .... od 5 — 7 wieczorem. ....

Sekretarjat Redakcji otwarty dla publiczności od 7—9 wiecz. codziennie.

Rękopisów nienadających się do druku Redakcja nie zwraca.

Artykuły bez oznaczenia honorarjum uważane są za bezpłatne. — — —

CENA OGŁOSZEŃ: Przed tekstem mk. 25.— w tekście mk. 15.—po tekście reklamy mk. 10.—, nekrologi mk. 10—, zwyczajne mk. 7.00 za wiersz nom. parelowy jednolamowy.

Ogłoszenia drobne 2.50 m za wyraz, dla poszukujących pracy 2.—

Ogłoszenia zamiejscowe o 50 proc. drożej. — Zagraniczne o 100 proc. drożej.

Ogłoszenia nadsyłane po g. 6 wiecz. 50 proc. drożej.

Redakcja i administracja Przejazd № 8. TELEFON № 32. Konto czekowe P. K. 0.60143

— — Prenumeratę i ogłoszenia dla pisma „Praca" przyjmuje Biuro pism A. Zatorski, w Pabjanicach, Zamkowa Nr. 15. — —

TELEGRAMY

Polityka Polska

Dlaczego nie ogłoszono Konstytucji?

WARSZAWA, 29. (B. Pr. NPR.). Z kół rządowych komunikują, że zwłoka w ogłoszeniu Konstytucji wynika z powodów następujących: Istnieje szereg bardzo zasadniczych ustaw, przy których uchwalaniu wyraźnie zastrzeżono, że wygasają one z chwilą ogłoszenia Konstytucji. Wobec tego konieczne jest uchwalenie przez Sejm postanowień przejściowych dla tej kategorji ustaw. Rada Ministrów przygotowała już projekty postanowień i przedstawi je Sejmowi natychmiast po rozpoczęciu sesji.

W sprawie Cieszyńskiego.

WARSZAWA, 29. (B. Pr. NPR.) — Posłowie ze Śląska Cieszyńskiego wnieśli na pierwsze powakacyjne posiedzenie Sejmu interpelację pod adresem Ministra Spraw Zagranicznych z powodu jego pertraktacji z czynnikami czeskimi w Pradze.

Minister Sapieha w Paryżu.

PARYZ, 29. (PAT). Ks. Sapieha przyjechał wczoraj do Paryża. Na dworcu powitali go min. pełnomocny Polski i komendant Mollet w imieniu gen. Veyganda. Wieczorem odbył min. konferencję z Briandem.

Przyszłe stosunki polsko-bolszewickie.

RYGA 29. (Polpress). W związku z przyjazdem do Moskwy polskiej komisji reemigracyjnej „Izwiestja" zamieszczają dłuższy artykuł o przyszłych stosunkach pomiędzy Polską a Rosją Sowiecką. Przedewszystkiem dziennik zaznacza, że tysiące Polaków, którzy powrócą obecnie do kraju, zaświadczą, że wszystkie wiadomości o znęcaniu się władz sowieckich nad jeńcami i cywilnymi obywatelami polskimi są zupełnie bezpodstawne. Odrazu to polepszy stosunek narodu polskiego do Rosji Sowieckiej. Z chwilą nawiązania stosunków dyplomatyczno-handlowych Polacy przekonają się, że rząd moskiewski będzie dążył nie tylko do lojalnego zachowania warunków traktatu pokojowego, lecz i do utworzenia pomiędzy obydwoma narodami rzeczywiście sąsiedzkich, jaknajlepszych stosunków. Autor artykułu przepowiada, że polski przemysł i handel odegrają w odbudowie Rosji bardzo wielką rolę.

Sprawa odszkodowań niemieckich.

Odpowiedzi amerykańskiej nie otrzymano jeszcze w Berlinie.

NAUEN, 29. (PAT). Radjo. Odpowiedź amerykańska dotąd jeszcze nie nadeszła do Berlina. Londyńska prasa wyraża się wogóle bardzo pesymistycznie o nadziejach, jakie Niemcy pokładają w swej ostatniej nocie. Według „Echo de Paris" nawet w razie, gdyby Niemcy wysłały do soboty nowe, dalej idące, wnioski, nie będą one mogły powstrzymać poczynionych zarządzeń. Przypuszczają, że okupacja dalsza nastąpi dopiero między 7 a 15 maja. Osoby przybyłe z Berlina do Paryża wyrażają przekonanie, że wobec daleko posuniętych przygotowań, żadne propozycje niemieckie nie mogą zmienić sytuacji. Od 8 dni koszary i obozy wojskowo przepełnione są żołnierzami, a na dworcach kolejowych panuje ruch jak z początkiem wojny.

NAUEN, 29. (PAT). Radjo. Główna komisja parlamentu niemieckiego odrzuciła żądanie koalicji w sprawie wydania złota z banku Rzeszy.

Najlepiej potraktowana.

LONDYN, 29. (PAT). Rząd St. Zjednoczonych nie prześle rządom sprzymierzonych otatniej noty niemieckiej albowiem nie daje ona podstaw do wznowienia dyskusji.

Narady w Paryżu i Londynie

PARYZ 29. (Polpress). Natychmiast po otrzymaniu od ambasadora francuskiego z Waszyngtonu depeszy z zapytaniem rządu Stanów Zjednoczonych co do pośrednictwa, Briand udał się do prezydenta Millerand, z którym odbył przeszło godzinną konferencję.

PARYZ 29. (Polpress) W kołach politycznych przyznają, że rozwiązanie sytuacji zależy zupełnie od stanowiska, które zajmie rząd angielski. Londyński korespondent „Pet. Par." donosi, że angielski poseł w Berlinie, Abernon, odbył dwie narady z min. Simonsem, który zapewniał posła, że Niemcy zupełnie szczerze dążą do porozumienia z Francją i że nowe propozycje niemieckie najzupełniej gwarantują Francuzom otrzymanie odszkodowań. Poseł Abernon ma dziś przybyć do Londynu.

PARYZ 29. (Polpress). „Journal" nazywa mający się odbyć w Londynie zjazd bitwą rozstrzygającą najpoważniejszą po bitwie na Marnie we wrześniu 1914 r.

Lloyd George o obecnem stadjum sprawy.

LONDYN, 29 (PAT) Na interpelację w Izbie gmin odpowiedział Lloyd George, że ubolewa iż propozycje niemieckie nie są zadawalające. Obecnie są one rozpatrywane starannie przez rzeczoznawców koalicyjnych, zebranych w Londynie i Lloyd George obawia się, że panuje wśród nich zupełna jednomyślność co do uznania propozycji za absolutnie niewystarczające.

Przymierze francusko amerykańskie.

PARYZ, 29. (PAT). Viviani, który powrócił z Ameryki oświadcza w wywiadzie, że przywiózł z Waszyngtonu pewność rychłej i bardzo bliskiej współpracy francusko-amerykańskiej w dziedzinie politycznej i finansowej. Opinja publiczna w Ameryce jednogłośnie domaga się poparcia wszelkich słusznych żądań Francji w sprawie odszkodowań:

Bezczelność Niemców gdańskich.

GDANSK, 29 (PAT) Dziś wybuchł tutaj strajk niemieckich robotników portowych. Strajk ten jest wyrazem protestu przeciwko rzekomym szykanom ze strony polskich urzędników kontrolujących, którzy zbyt gorliwie w mniemaniu robotników strzegą polskich towarów w porcie przed kradzieżą.

Szkolnictwo polskie w Gdańsku.

GDANSK, 29 (PAT) Senat gdański przedłożył Sejmowi projekt ustawy szkolnej dla narodowości polskiej w Gdańsku. Projekt przewiduje szkoły powszechne z językiem wykładowym polskim, oraz pozwala na zakładanie szkół prywatnych i zakładów wychowawczych z językiem wykładowym polskim. W szkołach polskich według tego projektu nauka języka niemieckiego jest obowiązkową. Wszystkie inne przedmioty wykładane będą w języku polskim.

Strajk górników w Anglji.

(Specjalne informacje).

Odrzucenie najświeższych propozycji.

LONDYN, 29. (PAT). Rząd zaproponował podniesienie 7 miljonów do 10 miljonów subsydjum dla górników. Górnicy odrzucili ten projekt rządowy.

LONDYN, 29. (PAT). Havas. Znaczna część prasy wyraża żal z powodu odrzucenia przez górników propozycji rządu i stwierdza, że strajk wybuchł zarówno z przyczyn ekonomicznych jak i politycznych.

Koniec konfliktu niedaleki.

LONDYN, 29. (PAT). Pomyślne rozstrzygnięcie konfliktu górniczego jest już niedalekie. Górnicy nie zgadzają się na zmniejszenie dziennej ich płacy zarobkowej o 3 szylingi, natomiast byliby gotowi zgodzić się na ewentualne zmniejszenie o 2 szylingi.

NOWY JORK, 28. (PAT). Znany finansista amerykański Machroigh przewodniczący Stowarzyszenia handlowego zamorskiego domagał się stanowczo w swej mowie, wypowiedzianej w Izbie handlowej St. Zjednoczonych przyznania ubezpieczenia zagranicznym długoterminowego kredytu, aby w ten sposób zwalczyć obecną stagnację handlową. Eksport amerykański zmniejszył się w ciągu ostatnich 5 miesięcy o połowę.

Walki w Rosji.

RYGA, 29. (Polpress). Oddziały Antonowa na południu Rosji zatrzymują nadal pociągi z chlebem, kierowane z południowej Rosji do Moskwy. Komisarjat komunikacji zmuszony był zmienić marszrutę tych pociągów. Jednocześnie przeciwko Antonowowi są skoncentrowane znaczne oddziały czerwonej jazdy.

Zaburzenia w Atenach.

PARYZ 29. (Polpress). W ubiegły wtorek odbyły się tu wielkie demonstracje antymilitarystyczne. Kilkutysięczny tłum z okrzykami „precz z wojną", chciał przedostać się do pałacu królewskiego, jednak został powstrzymany przez oddziały żandarmerji. Na wiecu, który się potem odbył na placu św. Heleny mówcy bardzo ostro krytykowali politykę króla Konstantego. Kilkakrotnie dawały się słyszeć okrzyki: „niech żyje Venizelos". Przy gmachach rządowych i na dworcu kolejowym wystawiono straż wojskową.

Swiętujmy dzień 3-go Maja.

Rada Pracy w b. dzielnicy pruskiej.

Przy Departamencie Pracy i Opieki Społecznej Ministerstwa b. dzielnicy pruskiej powstała na podstawie rozporządzenia Ministerstwa b. dzielnicy pruskiej z dnia 13 lipca 1920 roku („Dziennik urzędowy" b. dzielnicy pruskiej nr. 38 z dnia 27 lipca 1920 roku), Rada Pracy, jako ciało doradcze Departamentu Pracy i Opieki Społecznej w sprawach, należących do zakresu działania departamentu, oraz w sprawach pracowniczych, należących do działalności innych departamentów. Rada Pracy składa się: z równej liczby pracodawców i pracobiorców, z każdej strony po 15 osób, z szefów sekcji Departamentu Pracy i Opieki Społecznej wzgl. ich zastępców, z głównych inspektoratów pracy przy Województwach, z przedstawiciela Departamentu Sprawiedliwości, z przedstawiciela Departamentu Przemysłu i Handlu, z przedstawiciela Komitetu Gospodarczego.

Każdy departament Ministerstwa b. dzielnicy pruskiej, za zgodą szefa Departamentu Pracy, ma prawo delegować swego przedstawiciela dla udziału w obradach nad sprawami, które dotyczą jego departamentu. Przedstawicielstwo pracodawców składa się z 6-ciu przedstawicieli pracodawców w przemyśle, z 2 przedstawicieli pracodawców w handlu, z 2 przedstawicieli pracodawców w dziedzinie komunikacji, z 5 przedstawicieli pracodawców w rolnictwie. Przedstawicielstwo pracobiorców składa się: z 6 przedstawicieli pracobiorców w przemyśle, z 2 przedstawicieli pracobiorców w handlu, z 2 przedstawicieli pracobiorców w dziedzinie komunikacji, z 5 przedstawicieli pracobiorców w rolnictwie. Przedstawicieli pracodawców i pracobiorców powołuje, na wniosek szefa Departamentu Pracy i Opieki Społecznej, Minister b. dzielnicy pruskiej, na przeciąg jednego roku, licząc od dnia ich powołania. Przedstawicieli Departamentu Sprawiedliwości, Departamentu Przemysłu i Handlu i Komitetu Gospodarczego wyznaczają odnośne departamenty, względnie Komitet Gospodarczy.

Szef Departamentu Pracy i Opieki Społecznej, względnie jego zastępca, przewodniczący na zebraniach Rady Pracy. Naczelnicy wydziałów Departamentu Pracy i Opieki Społecznej mogą brać udział w zebraniach Rady z głosem informacyjnym. Zebrania Rady Pracy zwołuje szef Departamentu Pracy i Opieki Społecznej, względnie jego zastępca, w miarę potrzeby. Szef Departamentu Pracy i Opieki Społecznej obowiązany jest zwołać zebranie Rady Pracy, jeżeli przynajmniej 15 członków Rady zawiadomi go listownie, iż życzą sobie zwołania Rady, celem omówienia pewnej, ściśle określonej sprawy. Życzący sobie zwołania Rady winni przedłożyć na zebraniu Rady referat w sprawie, dla której żądali zwołania Rady.

Porządek obrad Rady Pracy układa szef Departamentu Pracy i Opieki Społecznej. Tylko sprawy, objęte porządkiem obrad, mogą być przedmiotem obrad. Sprawy, zgłoszone przez przynajmniej 3-ch członków Rady, przynajmniej 3 dni przed dniem zebrania, muszą być postawione na porządku obrad. Rada Pracy powołuje z swego grona, ewent. na wniosek szefa Departamentu, komisje, mające na celu badanie rynku płacy w stosunku do cen na artykuły pierwszej potrzeby. Komisja płacy składa się z 5 pracodawców, 5 pracobiorców i przedstawiciela Komitetu Gospodarczego. W Komisji tej przewodniczy szef Departamentu wzgl. jego zastępca. Zebrania Komisji płacy odbywają się wedle potrzeby. Komisja płacy składa sprawozdania na zebraniach Rady Pracy.

Protokuły zebrań Rady Pracy i Komisji płacy prowadzi urzędnik Departamentu Pracy i Opieki Społecznej, wyznaczony przez szefa Departamentu do pełnienia obowiązku sekretarza Rady Pracy i Komisji płacy. Wszelkie czynności biurowe, połączone z pracami Rady Pracy i jej Komisji, wykonywują urzędnicy Departamentu Pracy i Opieki Społecznej.

Członkowie Rady oraz członkowie Komisji, przebywający na zebraniach, otrzymują zwrot kosztów podróży według przepisów, obowiązujących dla urzędników państwowych klasy 5.

Komisja płacy przy Radzie Pracy działa początkowo jako urząd ustalający minimalne płace dla różnych zawodów i gałęzi pracy, opierając się w tej mierze na niemieckiem rozporządzeniu o umowach zbiorowych z dnia 23 grudnia 1918 roku (Reichsgesetzesblatt nr. 192). Rozporządzenie niemieckie przewiduje mianowicie, że przepisy zawartej przez zainteresowane strony umowy zbiorowej mogą być uznane jako prawnie obowiązujące, przyczem nietylko w stosunku do stron, które bezpośrednio umowę zawarły, lecz również i w stosunku do tych pracodawców i pracowników danej gałęzi pracy, którzy bezpośrednio w zawieraniu umowy udziału nie brali. Procedura w tym przypadku jest następująca: na wniosek jednej ze stron obwieszcza się urzędowo, iż pewna umowa została zalegalizowana, oraz rozciągnięta na określone miejscowości i zakłady. Jeśli w terminie określonym nie nastąpi sprzeciw stron, umowa nabiera mocy prawnej.

Pierwotnie uchwały Komisji płacy traktowano jako umowy zbiorowe, które ogłaszano jako powszechnie i przymusowo obowiązujące. Ponieważ jednak na tem tle powstały nieporozumienia, obecnie Komisja płacy ogłasza wyłącznie opinję o zmianie kosztów utrzymania, na wzór Komisji do badania kosztów utrzymania, istniejących w niektórych miastach b. dzielnicy rosyjskiej, na pobstawie rozporządzenia Rady ministrów z dnia 27 maja 1920 roku (Monitor Polski nr. 149 z dnia 6-go lipca 1920 roku).

Na marginesie chwili.

Przekleństwo złych czynów i słów.

Zarówno w życiu indywidualnem, jak i społecznem nad złemi czynami i słowami ciąży klątwa złych skutków.

Zło, tylko zło w następstwie swego rozwoju zrodzić może. Tragikomizm tego zjawiska leży w tem, że te złe skutki w większości wypadków zwraca się przeciw temu środowisku, które je wydało.

Któż nie zna choćby z historji tej tragedji jaką przeżywała w r. 1870—1 Francja, wciągnięta w wir nieszczęśliwej wojny z Prusami przez lekkomyślną politykę Napoleona III Najpierw wstyd klęsk, które jak obuchem uderzały w naród francuski Zamiast spodziewanych i zapowiadanych zwycięstw przychodziły raz poraz hiobowe wieści o porażkach i posuwaniu się wroga w głąb Francji. A więc 4 sierpnia zniesienie dywizji Abla Donay, 6—marszałek Mac-Mahon dał się pobić pod Woerth, 2 września armja szalońska wraz z cesarzem dostaje się do niewoli pod Sedanem.. Zwycięski i butny Prusak podszedł dn. 18 września pod Paryż. Francja mimo organizowania na prędce wojsk ochotniczych, odczuła na swym karku bezwzględną pięść prusaków Moltkego i Bismarka. Oni zwyciężyli. Byli z tego dumni i postanowili to zwycięstwo wykorzystać.

Bismark, dyktując w Paryżu przedstawicielowi Francji Favre'owi zwycięskie warunki, wymógł oddanie Niemcom prowincyj Alzacji i Lotaryngji i odszkodowanie za koszta wojenne podał w niesłychanie dotąd wysokiej sumie 5 miljardów z doliczeniem procentów aż do terminów wypłaty i z utrzymywaniem wojsk egzekucyjnych w zajętych przez nie departamentach.

Były to warunki i upakarzające i i ciężkie. A gdy ktoś zapytał Bismarka, co uczyni, jeżeli Francja nie zdoła zapłacić nałożonej na nią kontrybucji wojennej w oznaczonym czasie—wtedy Bismark dał odpowiedź godną patrona pruskiego junkierstwa i pokostowanego kulturą barbarzyństwa. Odpowieź ta brzmiała:

Postąpimy tak jak gąsienice na drzewie, które zjadają jeden liść po drugim, aż drzewo zmarnieje. Będziemy połykać jeden departament francuski po drugim, aż Francję zniszczymy.

Butny prusak, wypowiadając te haniebne słowa ani przypuszczał, że przyjdzie czas, że i jego naród znaleźć się może w takim samem położeniu jak Francja w 1871.

Tymczasem tak się stało. Dziś Niemcom grożą różne sankcje i dziś idzie targ o wysokość kontrybucji. Ciekawą byłoby rzeczą, coby powiedzieli Niemcy, gdyby usłyszeli zwrócone do siebie słowa wypowiedziane kiedyś przez ich „bohatera" narodowego. Coby było gdyby zwycięska koalicja, a zwłaszcza Francja chciała literalnie trzymać się dziś oświadczenia Bismarka. Całe szczęście dla Niemiec, że na najwyższy szczyt cynizmu i brutalności mógł się zdobyć tylko Bismark. Na szczęście dla ludzkości, nie znajdzie się nikt, ktoby chciał upadlać godność człowieczeństwa przez naśladowanie „wielkiego" Bismarka.

e—ri.

Kronika polityczna

Siła zbrojna sowietów.

Ze Sztokholmu donoszą, że Trocki miał oświadczyć co następuje w czasie promocji w jednej za szkół wojskowych: „Liczba uczęszczających do szkół wojskowych armii czerwonej wzrosła od lat trzech o 1500 proc., zaś liczba oficerów, którzy opuścili szkoły o 1600 proc. Obecnie posiadamy ponad 150,000 oficerów i nasza akademja wojskowa będzie mogła zająć się ofensywą przeciw ludjom i odwetem przeciw Polsce".

Armja sowiecka składa się obecnie z 25 armji, każda zaś armja z 94 dywizji piechoty i 28 kawalerji. Ponadto formują się 3 nowe armje.

Zauważyć jednak trzeba, że szumna nazwa dywizji oznacza często pułk lub nawet bataljon. Nad granicami Persji stoi 100,000 armja.

Armja angielska w wojnie.

Sprawozdanie roczne armji angielskiej ukazało się poraz pierwszy od 1914 r. i obejmuje okres wojny. Wielka Brytanja zmobilizowała 4,970,902 ludzi, z tego Anglia 4,006,158, Walja 272,924, Szkocja 557,618, Irlandja 134,202. Straty od 1914—1919 r. wynoszą 2,471,152 ludzi, w tem 578,507 zabitych, 633,469 rannych i 253,170 zaginionych i jeńców. Z tych ostatnich 154,303 wróciło już do kraju,

Łódzka Rada Wojewódzka.

(Drugi dzień obrad).

Dane o przemyśle.

Na porządku dziennym sprawy przemysłu i handlu w zakresie samorządów. Referuje inż. Rajer. Z referatu dowiadujemy się, że przemysł w Łodzi obecnie uruchomiony jest w 50 proc. przedwojennej produkcji.

W miarę możności Rząd pomaga rozwojowi przemysłu: zaopatruje, już obecnie w dostatecznej ilości, przemysł w węgiel i ropę naftową, sprowadził 20 tys. bel bawełny do podziału pomiędzy przemysłowców, obecnie sprowadzono wełny za olbrzymią sumę 1,200,000 funtów angielskich. W związku z referatem delegat m. Łodzi złożył wnioski przyjęte przez Radę w przedmiocie:

1) Dostarczenia pełnego zapotrzebowania węgla dla gazowni i elektrowni ze względu na to, że są to instytucje użyteczności publicznej i zużytkowywują węgiel ekonomicznie.

2) Porozumiewania się Rządu z gminami przed udzielaniem w gminie jakichkolwiek koncesji.

3) Rewizji wszystkich wydanych przez rządy zaborcze oraz okupacyjne koncesji oraz naznaczenia terminu prekluzyjnego ich wykonania.

Poza tem były zgłoszone wnioski w sprawie:

1) Ułatwienia ruchu przemysłowego.

2) Niepodwyższania cen artykułów monopolowych.

3) Niepodnoszenia taryf kolejowych, oraz wiele innych tyczących się samorządów powiatowych.

Zabytki przeszłości.

Następnie prof. Raciborski referował sprawę zabytków przeszłości. Ministerstwo Kultury i Sztuki jest skrępowane brakiem środków, jednakże w granicach możliwości spełnia swoje zadanie. Przez inż. Wojciechowskiego był zgłoszony wniosek, by poczynić starania o uprzystępnienie prywatnych galerji obrazów szerszym kręgom ludności. Specjalnie tyczy się to Łodzi, gdzie przemysłowcy mają wiele dzieł sztuki w swych pałacach, a korzysta z tego zaledwie niewielka grupa ludzi.

Wybory do Sekcji.

Po obiedniej przerwie dokonano wyborów do Sekcji:

1) Administracyjno-prawnej, 2) Sanitarnej, 3) Rolnictwa i weterynarji, 4) Przemysłowo-handlowej i opieki pracy, 5) Technicznej, 6) Wyznań, oświecenia, kultury i sztuki, 7) Aprowizacyjnej, 8) Budżetowo-podatkowej, wreszcie do komisji antyalkoholicznej i okręgowej podatkowej.

Zdrowotność.

Następnie omawiano sprawy zdrowotności. Referował dr. Skalski. Z referatu dowiedzieliśmy się, że o ile ospa i tyfus niewiele stosunkowo ofiar zabiera, straszne spustoszenia czyni gruźlica i syfilis. Są w Polsce całe wsie w Puszczy Białowieskiej oraz w Łomżyńskiem zarażone syfilisem. Niema dosyć energicznych środków, którymi należy zwalczać te dwa bicze ludzkości, grożące Polsce wprost wyludnieniem, oraz wynaturzeniem.

Zgłoszono cały szereg wniosków, a mianowicie:

1) W sprawie zwrotu kosztów leczenia chorych gminiaków w miastach;

2) Przejęcia na rzecz Państwa walki z nierządem, a więc leczenia prostytutul;

3) Rozszerzenia opieki Państwa nad umysłowo-chorymi;

4) Otwarcia specjalnych szpitali dla więźniów, wobec tego, że wprowadzanie więźniów do szpitali zwykłych dezorganizuje życie szpitalne.

5) Wyznaczenia specjalnego przydziału węgla dla walki z epidemjami t. j. dla szpitali dla zakaźnych, zakładów kąpielowych, izolacyjnych i dezynfekcyjnych.

Wnioski 3, 4 i 5 zostały zgłoszone przez delegata m. Łodzi.

Budżety miast.

Pozatem Dyrektor departamentu samorządowego p. Węgliński wygłosił referat o budżetach komunalnych. Dyskusję nad referatem odłożono do dnia następnego.

Trzeci dzień obrad.

W czasie dyskusji nad sprawami budżetowemi wyłonił się cały szereg wniosków.

Przyjęto wniosek o podwyższenie podatków gruntowego i podymnego, gdyż wysokość ich wyrażona w zbożu jest kilkadziesiąt razy niższa od przedwojennego, wypływa to z powodu obniżenia się wartości marki polskiej.

Omawiano sprawę dodatków komunalnych do cen: nafty, soli i cukru, oraz uchwalono zwrócić się do władz o zezwolenie samorządom na pobieranie dodatku do cen monopolowych od spirytusu i tytoniu.

Jednogłośnie akceptowano wniosek o przyznanie miastom 50% podatku dochodowego z miast, oraz 10% ogólnego dochodu z tego źródła.

Omawiając potrzeby miast samorządowych zwrócono uwagę na uciążliwe przewlekanie spraw nowych podatków w instytucjach centralnych.

Uznano za niezbędne większe prawo egzekutywy dla samorządów, szczególniej w sprawach sanitarnych. Obecnie wygodniej jest nawet dziesięć razy zapłacić karę za nieporządki sanitarne, aniżeli spełnić polecenie władz w tym względzie.

Zwrócono uwagę na szalone obciążenie miast świadczeniami na rzecz wojska w związku z rozkwaterowaniem wojsk w dużych miastach, co szczególniej daje się odczuwać z powodu ogólnego kryzysu mieszkaniowego.

Zamknięcie obrad.

Po szeregu drobnych spraw porządek dzienny wyczerpano o godz. 2 pp. Zamykając pierwszą sesję Rady Wojewódzkiej p. Wojewoda wskazał na wielką ofiarność i spełnienie swych obowiąz-

ków względem Państwa przez mieszkańców naszego Województwa. Uwydatniło się to w czasie inwazji bolszewickiej, sprawy Śląskiej i wielu innych drobniejszych.

Na zakończenie jeden z członków Rady Wojewódzkiej podziękował w imieniu zebranych p. Wojewodzie za przewodnictwo.

Na zakończenie parę ciekawych danych tyczących się Województwa Łódzkiego.

Obszar Wtwa liczy 19 tysięcy kilometrów. Ludności 2 miljony 600 tysięcy; gęstość zaludnienia 137 mieszkańców na kilometr kwadratowy; najmniej zaludniony powiat jest Kolski (84 mieszk. na kil.), najgęściej zaludniony Kaliski (149 mieszk. na kilometr). Łódzki powiat bez Łodzi, posiada 127 mieszk. na kilometr.

Parodja walki z paskarstwem.

Aresztowanie 10 paskarzy przed świętami.

Przed kilku miesiącami rząd zapowiedział energiczne tępienie paskarstwa. Jakoż wkrótce potem w Warszawie aresztowano pod zarzutem paskarstwa kilku czy też kilkunastu kupców. Wywołało to słuszne zadowolenie wśród ogółu społeczeństwa, a zrozumiały popłoch wśród paskarzy.

Za przykładem Warszawy Województwo łódzkie pod koniec marca internowało 10 znanych paskarzy: dwóch Strauchów, Rabinowicza i innych ludzi, którzy z chudopachołków w czasach przedwojennych stali się w czasie wojny miljonerami. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że majątku dorobili się na paskarstwie. Dość wymienić, że sprowadzili oni nielegalnie, na podstawie sfałszowanych dokumentów 5 wagonów fig i natychmiast puścili je na pasek, zarabiając w przeciągu kilku dni na 2 tylko wagonach fig niespełna miljon mk. Uprawiali tedy lichwę towarową, fałszowali pozwolenia na przywóz z zagranicy, a nadto wystawiali sfingowane rachunki, za co winni odpowiadać przed sądem. Władze zdobyły się jedynie na internowanie na przeciąg od 1 do 3 miesięcy.

Paskarze na wolności

Po internowaniu tej pierwszej serji Województwo zapowiedziało dalsze internowanie paskarzy. Upłynęło jednak kilka tygodni, a w Warszawie jakoś głucho o energicznem ściganiu paskarstwa, w Łodzi zaś nie słychać nic o dalszem internowaniu, natomiast paskarze internowani w Łodzi na przeciąg 3 miesięcy, od 2-ch dni są już na wolności — no i śmieją się w kułak z energji rządu. Jeżeli kto nie wierzy, to niechaj sprawdzi.

W jaki sposób się to stało mogliby wyjaśnić adwokaci, którzy o uwolnienie internowanych usilnie zabiegali, jak pp. Lewy i Busz. Ten ostatni powiada podobno, że był w tej sprawie 3 razy w Warszawie i w min. spr. wewn. spowodował uwolnienie.

Wynikałoby z tego, że w Województwie zabiegi adwokatów były daremne, natomiast odniosły pomyślny skutek w Warszawie.

Nasuwają się poważne pytania?

Poco rząd zapowiada energiczną walkę z paskarstwem, a następnie jej nie przeprowadza?

Cóż to ma znaczyć?

Jakie wnioski wysuwa stąd ludność i czy utwierdza się w niej zaufanie do władz i ich poszanowania, jeżeli, jak w danym wypadku należy wnosić, instancja wyższa znosi to, co na podstawie jej rozporządzeń, zarządziła instancja niższa?

Czy nie wpływa to demoralizująco, jeżeli ludność dowiaduje się, że internowanych niepaskarzy wywozi się do Dębia i tam trzyma miesiącami całymi poza określony termin, a zbogaconych na lichwie miljonerów internowanych w miejscu zamieszkania, którzy w czasie internowania nie odczuwali żadnych braków, po kilku tygodniach wypuszcza się na wolność?

Czy taka względność wobec pijawek społecznych, dla których społeczeństwo domagało się i domaga jaknajsurowszych kar, do czego nawoływała cała prasa nie ma wywołać oburzenia?

Czy nie jest to naigrywaniem się z ludności, która tyle szkód doznała wskutek zbrodniczego paskarstwa?

Niechaj na te pytania odpowie min. spr. wewn.?

Ruch zawodowy inteligencji

Odezwa do pracowników miejskich.

Ukazała się na mieście następująca odezwa Komitetu Strajkowego Związków zawodowych pracowników miejskich.

Koledzy i Koleżanki!

Na mocy uchwały Nadzwyczajnego Ogólnego Zebrania członków Związku zawodowego pracowników miejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Oddziału w Łodzi, Polskiego Związku Zawodowego Robotników Miejskich, Związku Zawodowego Szpitalników i Odkażaczy, Związku Zawodowego Robotników Niefachowych, Polskiego Związku Zawodowego Pracowników Gazowni Miejskiej, oraz Związku Zawodowego Pracowników Zakładów Gazowych z dn. 28 kwietnia r. b. w sprawie żądań ekonomicznych Komitet Strajkowy, po wyczerpaniu wszelkich środków, zmierzających do polubownego załatwienia zatargu, wzywa Was **do bezrobocia,** poczynając od poniedziałku, dn. 2 maja r. b.

Od tego dnia nikt do pracy stawić się nie powinien. Wyjątek będą stanowili wyznaczeni przez Komitet Strajkowy i zaopatrzeni przez tenże w odpowiednie zaświadczenie dyżurni dla zabezpieczenia majątku miejskiego i najniezbędniejszej obsługi przy chorych w szpitalach. Prócz Prezydjum Magistratu, Ławników i wyżej wspomnianych, wszyscy pozostali funkcjonarjusze miejscy winni strajkować, w przeciwnym razie uważani będą za łamistrajków.

Siedzibą centralną Komitetu Strajkowego jest lokal Związku Zawodowego pracowników miejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Oddziału w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej 53, w którym odbywać się będą stałe dyżury. W nadchodzącą niedzielę, dn. 1 maja r. b. dyżur będzie trwał od godz. 10 zrana do 8 wiecz.

Komitet Strajkowy.

Strajk w Banku Handlowym w Warszawie zakończony.

Przewodniczący Warszawskiego Zrzeszenia pracowników Banku Handlowego w Warszawie oświadczył imieniem tychże dyrekcji Banku, że urzędnicy przerwali strajk i wczoraj przystąpili do pracy.

Faramuszki.

Neutralizacja Śląska.

W dyplomatycznym kotle znowu smród
Za długo warzy się tam sprawa Śląska
A choć nie cierpi na węglowy głód
Anglja się nie chce zbyć smacznego kąska.

Oto co głosił nam niedawno PAT,
Serca nam srogą przeszywając dzidą:
Neutralizacja na piętnaście lat,
Ma się rozumieć pod Anglji egidą.

Więc nic dziwnego, że nam blednie twarz
A z oczu gniewu lecą błyskawice.
Jakto? mitręga i wysiłek nasz
Mają się naraz obrócić na nice?

Wieść ta na sercach osiadła ja głaz
I napełniła całą Polskę zgrzytem,
Więc pocóż było już po drugi raz
Owych komedji głupich z plebiscytem?

Przez swój egoizm dobrze znany już
Z krwawej historji ziemi irlandczyków,
Wy przehandlować chcecie miljon dusz.
Jakby wróciły czasy niewolników.

Hola panowie! nie pora na żart
Dyplomatycznej gry porzućcie talję,
Bowiem historja wpisze wśród swych kart,
Że za kanałem mieszkały kanalje.

Nemo.

Wiadomości bieżące.

Kalendarzyk.

30 Sobota	*Dziś* Katarzyny	
	Jutro Filipa	
	Wschód słońca,	4 m. 33
	Zachód „	7 m. 02
	Wschód księżyca	2 m. 30
	Zachód „	2 m. 29

— **Projekt ustawy o skarbie narodowym.** Ministerstwo skarbu przedłożyło Sejmowi projekt ustawy o skarbie narodowym. Projekt ten przewiduje utworzenie skarbu narodowego, jako funduszu nietykalnego, mającego służyć za podkład przyszłej waluty polskiej. Na skarb narodowy złożą się: całkowity majątek, zebrany na mocy dekretu z dnia 29 stycznia 1919 roku o skarbie narodowym, ofiary osób prywatnych, całkowity zapas złota i srebra, oraz przedmioty sporządzone z tych kruszców, będące własnością różnych urzędów i instytucji państwowych, oraz srebro i złoto zakupywane przez rząd polski. Zarząd skarbu narodowego będzie spoczywał w rękach specjalnej komisji, składającej się z dwuch przedstawicieli Ministerstwa skarbu, jednego przedstawiciela Sejmu, jednego z Izby kontroli państwa i jednego przedstawiciela głównego Urzędu probierczego P. K. K. P. Zwierzchnie kierównictwo przysługuje Min. skarbu. Komisja będzie składać sprawozdania przynajmniej dwa razy na rok. Organem wykonawczym instytucji będzie P. K. K. P.

— **Ordynansi oficerscy.** Minist. spraw wojsk. wydał rozkaz, na podstawie którego prawo do ordynansów osobistych mają tylko generałowie i oficerowie sztabowi, tudzież ci z pośród oficerów młodszych, tj. (od kapitana w dół), którzy są żonaci, albo wdowcami z dziećmi.

Innych oficerów ma obsługiwać jeden z żołnierzy, wyznaczony w tym celu przez dowódcę odnośnej formacji, z tem jednak, że jeden szeregowiec obsługuje 2 oficerów i to tylko w pewnych godzinach poza normalnymi zajęciami służby. Żołnierze ci będą co miesiąc zmieniani.

Urzędnicy wojskowi nie mają prawa do ordynansów osobistych.

— **Zniesienie ograniczeń co do używania podwód.** Wobec tego, że wiosenne roboty polne są na ukończeniu, Wydział powiatowy Sejmiku Łódzkiego uznał za wskazane znieść ograniczenia co do używania podwód do robót drogowych.

— **Urlopy urzędnicze.** Niektóre urzędy państwowe już zawiadomiły urzędników, że urlopy wypoczynkowe na lato udzielone będą w tym roku z pewnemi ograniczeniami. Urzędnicy 6 stopnia służby państwowej otrzymają tylko 4 tygodniowy urlop. O ileby zaś postanowienie projektowanej ustawy o służbie cywilnej o 6 tygodniowym urlopie dla urzędników 6 klasy zaczęło obowiązywać jeszcze w roku bieżącym, to urzędnicy ci będą mogli otrzymać dodatkowy urlop po 1 września r. b.

Urzędnikom, którzy korzystali już w roku bieżącym z urlopu dłuższego, niż 6 dni, czas poprzedniego urlopu potrącony będzie z urlopu wypoczynkowego. O ile jednak to ograniczenie dotknie urzędnika, który w roku ubiegłym 1920 nie korzystał z urlopu, to obcięty z tegorocznego urlopu wypoczynkowego czas może być nim wyrównany, w drodze dodatkowego urlopu w porze jesiennej, po 1 września 1921 roku.

— **Zboże do siewu.** Ministerjum rolnictwa zawiadomiło wojewodów, że zboże przydzielone rolnikom do siewu może być wydawane zarówno za gotowiznę jak i na kredyt zależnie od decyzji powiatowych komisji pomocy rolnej, które określą wysokość kredytu. Jednocześnie ministerjum zarządziło, aby wpływy otrzymywane ze sprzedaży demobilizowanych koni wojskowych rolnikom były przekazane na pomoc rolną w poszczególnych województwach.

— Likwidacja Urzędu walki z lichwą. Skasowany został oddział służby zewnetrznej przy Urzędzie walki z lichwą. (Oddział wywiadowczy). Od 1 maja zwolnieni są wszyscy wywiadowcy Urzędu walki z lichwą.

— Zabawy w Helenowie. W niedzielę 1 i w czwartek 5 maja, w sali w Helenowie odbędą się zabawy taneczne. Początek zabaw o 8 po poł.

— Licytacja koni. Dn. 30 bm., o godz. 10 rano, w Szw. Zap. Tab. (Pomorska 135), odbędzie się licytacja 2 koni, niezdolnych do służby wojskowej.

Teatr, muzyka i sztuka.

Teatr Miejski.

Dzisiaj o godz. 4 po poł. po najniższych cenach dla młodzieży „Dziady" Mickiewicza (Część III.), a o godz. 8 wiecz. widowisko zakupione przez organizacje P.P.S. Odegraną będzie „Biała rękawiczka", Żeromskiego.

W niedzielę, dnia 1 maja o godz. 3 po poł. po cenach popularnych dramat Z. Wojnarowskiej „Noc" i o godz. 8 wiecz. po raz trzeci głośna nowość St. Żeromskiego „Biała rękawiczka".

W próbach pod kierunkiem reżyserskim Z. Noskowskiego nowa, oryginalna, nigdzie nie grana komedja K. Bieszyńskiego p. t. „Skromna Hanka".

Obszarnicy z Klubu myśliwskiego podejmują Karachana!

Obszarniczy Klub myśliwski w Warszawie mający u nas poniekąd monopol na podejmowanie obcych misyj zagranicznych, postanowił zorganizować uroczyste przyjęcie na cześć przedstawiciela Rosji Sowieckiej w Warszawie, Karachana. Podobno wśród członków tej instytucji zapanowała z tego powodu konsternacja, gdyż nie bardzo im przypada do gustu perspektywa kumania się z bolszewikami, jednakże kierownicy Klubu tłumaczą to jako konieczność przewidzianą w statucie Klubu!

Projekt podwyższenie podatków gruntowych i domowych.

Jak już podawaliśmy, Ministerjum skarbu przedłożyło Sejmowi projekt ustawy o podwyższeniu o dziewięćset procent podatów: gruntowego i podymnego włościańskiego i dworskiego, tudzież nieruchomości, położonych w osadach, utworzonych z miast, na obszarze b. Kongresówki.

Na obszarze b. Austrji podwyższa projekt również o 900 proc. podatki gruntowy i domowo-klasowy.

Projekt ów, przyjęty przez Radę ministrów czyni zadość w skromnej zresztą jeszcze ciągle mierze konieczności dostosowania stóp podatków bezpośrednich do zmian wartości waluty.

Projekt uznaje, że pewne okolice państwa, lub też nawet jednostki podatkowe nie będą w stanie wskutek zniszczenia wywołanego wojną, lub też wskutek złączonych z nią klęsk żywiołowych, ponosić ciężarów podwyższonych podatków, wobec czego zapewnia ministrowi skarbu prawo zniżania, rozkładania na raty, lub wogóle umarzania wszelkich sum i bez ograniczenia terminu podatków owym kategorjom poszkodowanych podatników.

Projekt powyższy rozpatrywać będzie w najbliższym czasie komisja skarbowo-budżetowa.

Nowa ustawa w sprawie łapownictwa.

Najnowsza ustawa sejmowa z dn. 18 marca 1921 r., obowiązująca od dnia 7-go kwietnia, przewiduje surowe sankcje (karę śmierci i ciężkie długoletnie więzienie) zarówno dla biorącego jak i dla dającego łapówkę, dla wszystkich uczestników przestępstwa zarówno zakończonego jak i usiłowanego.

W myśl tej ustawy ofiarujący urzędnikowi nawet skromny podarunek w celu bądź szybkiego załatwienia swojej sprawy, bądź z chęci uniknięcia rożnych formalności, gdyby nawet nie miał złej intencji nakłonienia urzędnika do jakiegoś wykroczenia lub występku—zawsze podlega bardzo surowej karze.

Urzędnikiem w myśl tej ustawy jest każda osoba wojskowa lub cywilna, pozostająca na służbie państwowej lub społecznej w charakterze osoby urzędowej niezależnie od stopnia zajmowanego stanowiska (art. 636 Kod. karn). Od kary wolna będą te tylko osoby, które przyczynią się do wykrycia lub udowodnienia dokonanego przestępienia zanim władza powołana do ścigania dowie się o ich czynie. Od wyroków w tych sprawach niema apelacji. Zaskarżone one mogą być tylko w drodze kasacyjnej.

Komunikat.

Cech Majstrów Szewckich zawiadamia swych członków o mającem się odbyć zebraniu miesięcznem dnia 1 maja o g. 3 po poł. w sprawie zamiany książeczek członkowskich.

O liczne i punktualne przybycie uprasza

ZARZĄD.

Kto temu winien?

W związku z zapowiadającym się w Łodzi strajkiem pracowników miejskich, komunikuje nam nasz korespondent z Warszawy, że nominacja dr. I. Konica na stanowisko kontrolera finansów miejskich nastąpiła na skutek wspólnego porozumienia się ministerstwa skarbu z p. wicepr. Stupnickim, wyrazem czego jest wręczenie nominatowi przez p. Stupnickiego pełnomocnictwa.

Z Komisji Sejmowych.

Pragmatyka urzędnicza.

Komisja administracyjna obradowała w dalszym ciągu nad projektem ustawy o pragmatyce dla służby cywilnej. Odrzucono wnioski idące w kierunku awansu automatycznego. Decyzję co do memorjału urzędników, żądających zwolnienia poborów urzędniczych od podatku, odroczono do wysłuchania opinji min. skarbu. Paragraf 87, dotyczący wywczasów, unormowano w ten sposób, że 4 tygodniowy urlop przysługuje urzędnikom poniżej 10 lat służby. Od 10 lat do 20 przysługuje urlop — 5 tygodniowy, powyżej lat 20 6 tygodniowy.

Z komisji skarbowo-budżetowej.

Komisja skarbowo budżetowa przyjęła według referatu p. Lewensteina rządowy projekt ustawy o tymczasowym poborze podatku dochodowego. Dalej przyjęła wedle referatu p. Kowalczuka projekt ustawy o uwolnieniu aktów pomocy dla żołnierzy wojsk polskich od danin skarbowych. Uchwalono wreszcie zreasumować poprzedni wniosek komisji o wierzytelnościach przedwojennych.

Z sejmowej komisji wojskowej.

Komisja wojskowa uchwaliła, aby ze względu na trudności znalezienia nowego pomieszczenia, wstrzymać opróżnienie zamku przez min. spraw wojskowych. Komisja obradowała następnie w dalszym ciągu nad sprawą Oddziałów II-ch Min. Spr. Wojskow. i na wniosek p. Skarbka powołała podkomisję z 7 członków dla zbadania czynności tych oddziałów.

Ze stolicy i z kraju

Zniesienie stanu wyjątkowego.

WARSZAWA, 29. (PAT). Min. spr. wewnętrznych komunikuje, że z dniem 2 maja r. b. ustaje we wszystkich miejscowościach stan wyjątkowy, zarządzony na podstawie ustawy z dnia 25 lipca 1919 r.

Kary za wywóz marek zagranicę.

WARSZAWA 29. (B. Pr. NPR). — Rada Ministrów na ostatniem posiedzeniu przyjęła ustawę o karach za niedozwolony wywóz marek polskich zagranicę. Ustawa przewiduje kary do 5 lat więzienia łącznie z grzywną do 5 mijonów mk.

Ostatnie wiadomości z Warszawy.

(Od własnego koresp.).

(—) Następcą zmarłego posła łódzkiego Halperna ma być kupiec miejscowy Chaim Białer.

(—) Pan Paderewski zażądał od Min. Spr. Zagr. dalszego urlopu 3-ch miesięcznego.

(—) W najbliższym czasie ukaże się satyryczno-humorystyczny tygodnik „Homunculus". Tygodnik wydawany będzie z funduszów narodowo - demokratycznych i obliczony na czas zbliżającej się kampanji wyborczej.

Wiadomości telegraficzne.

(—) Parlament niemiecki przyjął we wszystkich 8 czytaniach ustawę, zabraniającą ze względu na ententę, wywozu złota z Niemiec bez pozwolenia rządu.

(—) Marszałek Joffre wyjechał do Londynu.

Z życia organizacji N. P. R.

Odczyt pos. L. Waszkiewicza.

W sobotę, dn. 30 bm., o godz. 7 w., w Klubie NPR. pos. L. Waszkiewicz wygłosi drugi z kolei odczyt: „Partje robotnicze w Polsce". Tym razem prelegent omówi krytycznie dzieje i program PPS.

Baczność! Dzielnica Widzew

W niedzielę, o godz. 3 po poł. Marszałkowska 2), odbędzie się ogólne zebranie członków NPR. Dzielnicy Widzew. Referat polityczny wygłosi poseł Waszkiewicz.

Dzielnica Górna!

Zarząd Dziel. Górnej zwołuje na d. 1 maja r. b., w niedzielę, o godz. 9 rano konferencję, na którą członkowie winni się stawić punktualnie.

Konferencja Okręgowa.

Dnia 5 maja o g 2 pp. w klubie NPR (Piotrkowska 91) odbędzie się konferencja okręgowa, w której udział mogą wziąć członkowie NPR z Okręgu Łódzkiego oraz członkowie Zarządów dzielnicowych w Łodzi.

Tegoż dnia o g. 11 rano w tym samym lokalu odbędzie się zebranie Zarządu Okręgowego.

Dzielnica Zielona.

W niedzielę o 10 rano ogólne zebranie Dzielnicy Zielonej.

Baczność! Koło Młodzieży.

W poniedziałek, o godz. 6 i pół w. w Klubie Dzielnicy bałuckiej NPR. odbędzie się ogólne zebranie Koła Młodzieży. Sprawy bardzo ważne.

Z Dzielnicy Bałuckiej.

Dnia 1 maja rb., o godz. 3 pp., w Klubie NPR., Dzielnicy Bałuckiej, Franciszkańska 58, odbędzie się zebranie dziesiętników, przedstawicieli fabryk oraz członków, w sprawie uczczenia uroczystości 3 maja.

Z giełdy warszawskiej.

Dolary St. Zj.—830—832.50
Franki franc. — 62.50—63
Funty szt. — 3300.
Marki niemieckie — 13

OGŁOSZENIA ZWYCZAJNE.

Wydawca Zarząd Okręgowy N.P.R. w Łodzi. Tłoczono w drukarni „Praca" Przejazd 8. Redaktor odpowiedzialny PAWEŁ URBANIAK